

Олена Вікторівна КОНСТАНТИНОВА

здобувач, асистент, кафедра землеустрою та кадастру,
Одеська державна академія будівництва та архітектури,
E-mail: ztk.conference@ukr.net

**ОСОБЛИВОСТІ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН**

Константинова, О. В. Особливості грошової оцінки природоохоронних територій в умовах трансформації земельних відносин [Текст] / Олена Вікторівна Константинова // Український журнал прикладної економіки. – 2018. – Том 3. – № 3. – С. 54–61. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Вступ. У сучасних умовах господарювання основними сферами застосування нормативної грошової оцінки земель є оподаткування та оренда. Останнім часом було внесено зміни до законодавчих та нормативно-правових актів, які регулюють Порядок та Методику проведення нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів. Отже, на сьогоднішній день існує потреба у комплексному вивченні та законодавчому регулюванні даного питання, а також вдосконаленні нових Методики та Порядку нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів).

Метою статті є аналіз та дослідження методичного та нормативно-правового забезпечення грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення, визначення основних недоліків і напрямів подальшого вдосконалення.

Результати. Визначені методичні засади грошової оцінки земель природоохоронних територій. Акцентовано увагу, що оцінка земель є основним засобом визначення вартості земельної ділянки, виражена у певній сумі грошей, яку може отримати продавець ділянки. Досліджені методичні підходи до визначення грошової оцінки земель природоохоронних територій. Здійснений аналіз сучасного стану використання та подальшого розвитку природоохоронних територій.

Висновки. Отримані результати дослідження вказують на те, що чинні на сьогоднішній день Методика та Порядок нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів) підлягають удосконаленню. Подальші дослідження будуть спрямовані на комплексне вивчення та законодавче регулювання даного питання.

Ключові слова: нормативна грошова оцінка земель, природоохоронні території, методичне забезпечення, несільськогосподарське призначення.

Olena Viktorivna KONSTANTINOVA

applicant, assistant, department of land management and cadastre,
Odessa State Academy of Civil Engineering and Architecture

**FEATURES OF MONETARY EVALUATION OF ENVIRONMENTAL PROTECTION
TERRITORIES IN THE CONDITIONS OF LAND RELATIONS TRANSFORMATION**

Abstract

Introduction. The main areas of application of normative monetary valuation of land are taxation and lease in modern economic conditions. Recently, amendments were made to the legislative and regulatory acts that regulate the Procedure and Methodology for conducting

normative monetary valuation of non-agricultural land outside the settlements. Thus, for today there is a need for a comprehensive study and legislative regulation of this issue, as well as improved new Methodology and Procedure for the normative monetary valuation of non-agricultural land (except for the lands of settlements).

The purpose of the article is to analyze and study the methodological and legal provision of monetary valuation of non-agricultural land, to identify the main deficiencies and directions for further improvement.

Results. The methodical principles of lands monetary valuation of protected areas are determined. It is emphasized that land valuation is the main means of determining the value of land, expressed in a certain amount of money, which can be obtained by the seller of the plot. The methodical approaches to determination of lands monetary valuation of protected areas are investigated. An analysis of the current state of use and further development of protected areas is carried out.

Conclusions. The obtained results of the research indicate that the current Methodology and Procedure for normative monetary valuation of non-agricultural land (except for settlements) are subject to improvement. Further research will focus on the comprehensive study and legislative regulation of this issue.

Keywords: normative monetary valuation of lands, protected areas, methodical support, non-agricultural purpose.

JEL classification: Q15; Q24

Вступ

Основними сферами застосування нормативної грошової оцінки земель в наш час є оподаткування та орендна. Відповідно до вимог частини 1 статті 201 Земельного кодексу України грошова оцінка земельних ділянок визначається на рентній основі. Плата за землю справляється у вигляді земельного податку або орендної плати, що визначається згідно з нормативною грошовою оцінкою земель на підставі Податкового кодексу України. Останнім часом було внесено зміни до законодавчих та нормативно-правових актів, які регулюють Порядок та Методику проведення нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів. Дані зміни відбулися ще у 2013 році. Отже, на сьогоднішній день існує потреба у комплексному вивченні та законодавчому регулюванні даного питання, а також вдосконаленні нових Методики та Порядку нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів). Тому, на наш погляд, доцільно буде проаналізувати становлення та сучасний стан проведення нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів, визначити основні недоліки та запропонувати шляхи їх вирішення.

Водночас науковці та видатні вчені, які зробили вагомий внесок у розв'язання проблем з грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення правомірно зазначають, що законодавча та нормативно-правова база їх оцінювання є малодослідженою та підлягає коригуванню. Даній проблематиці приділяється значна увага у наукових працях А. Г. Мартина [1], Ю. Ф. Дехтяренка, Ю. М. Манцевича, О. Я. Палехи [2] та багатьох інших.

Мета та завдання статті

Метою публікації є аналіз та дослідження методичного та нормативно-правового забезпечення нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення, визначення основних недоліків і напрямів подальшого вдосконалення. У межах досягнення мети виокремлено такі завдання:

-
- аналіз методичних засад нормативної грошової оцінки земель природоохоронних територій;
 - дослідження методичних підходів до визначення нормативної грошової оцінки земель природоохоронних територій;
 - здійснення аналізу сучасного стану використання та подальшого розвитку природоохоронних територій.

Виклад основного матеріалу дослідження

Початок становлення нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення припадає на 1995 рік. Щороку її індексували, але вона була далекою від реальної вартості землі. Наступні зміни у визначенні нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення відбулися у 1997 році. Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 30.05.1997 р. № 525 «Про Методику нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів)» [3] визначено, що під час проведення нормативної грошової оцінки земель застосовувалися різні підходи та різні коефіцієнти для кожного виду земель. Так, для прикладу, в основу розрахунку нормативної грошової оцінки земель природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення покладено капіталізацію нормативного середньорічного економічного ефекту від використання земельних ділянок відповідного функціонального використання та здійснено поліпшення їх облаштування.

Відповідно до Методики [3] нормативна грошова оцінка земель природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення визначається за формулою:

$$Ц_n = E \times T_k \times K_{mц}, \quad (1)$$

де C_n – нормативна грошова оцінка одного квадратного метра земельної ділянки, грн.;

E – нормативний середньорічний економічний ефект від використання відповідно земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення в розрахунку на один квадратний метр, грн.;

T_k – термін капіталізації нормативного середньорічного економічного ефекту, який створюється на рівні 33 років;

$K_{mц}$ – коефіцієнт, який характеризує місцезрештування та цінність земельної ділянки відповідного призначення.

На відміну від Методики [3], Наказом Державного комітету України по земельних ресурсах, Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України, Державного комітету України по водному господарству, Міністерства агропромислового комплексу України, Державного комітету лісового господарства України, Української академії аграрних наук від 29.08.1997 р. № 86/19/148/86/76/88 «Про Порядок грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів)» більш детально висвітлені окремі моменти. Так у Порядку [4] зазначено, що коефіцієнт, який враховує місцезрештування та цінність земельної ділянки ($K_{mц}$), обчислюється за формулою:

$$K_{mц} = K_m \times K_{ц} \times K_c, \quad (2)$$

де K_m – коефіцієнт, який враховує місцезрештування земельної ділянки (віддаленість від адміністративного центру та найближчого населеного пункту, що має магістральні шляхи сполучення; входження до приміської зони великих міст тощо);

$K_{ц}$ – коефіцієнт, який враховує цінність об'єктів природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення;

K_c – коефіцієнт, який враховує статус об'єктів природоохоронного, оздоровчого та історико-культурного призначення.

Відповідно до Порядку [4] загальне значення коефіцієнта K_m розраховується як добуток коефіцієнтів $Kp1$ (коефіцієнт, який характеризує функціональне використання земельної ділянки), $Kp2$ (коефіцієнт, який враховує місцезорозташування земельної ділянки відносно адміністративних центрів), $Kp3$ (коефіцієнт, який враховує місцезорозташування земельної ділянки відносно найближчого населеного пункту), $Kp4$ (коефіцієнт, який враховує місцезорозташування земельної ділянки в зоні радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи).

Також відмітимо, що з об'єктів оцінки вилучено земельні ділянки під водою та земельні ділянки лісових земель. Оцінка цих об'єктів здійснюється відповідно до вимог відповідних розділів Порядку [4], а грошова оцінка земельних ділянок об'єктів, які здійснюють господарську діяльність, проводиться відповідно до розділу грошової оцінки земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення.

У 2006 році наказом Державного комітету України по земельних ресурсах, Міністерства аграрної політики України, Міністерства будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України, Державного комітету лісового господарства України, Державного комітету України по водному господарству, Української академії аграрних наук було прийнято новий «Порядок нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів)» від 27.01.2006 р. № 19/16/22/11/17/12. Даний Порядок [5] базувався на Методиці [3], прийнятій у 1997 році. Відповідно цього Порядку [5] змінилися значення нормативного середньорічного економічного ефекту від використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення з урахуванням коефіцієнтів індексації грошової оцінки земель, відповідно до прийнятої Постанови Кабінету Міністрів України «Про проведення індексації грошової оцінки земель» від 12.05.2000 р. № 783 [8]. А саме:

- для земель природоохоронного призначення з 0,0626 – 0,094 грн /кв.м. (+15,02%);
- для земель оздоровчого призначення з 0,0403 – 0,060 грн / кв.м. (+14,89%);
- для земель рекреаційного призначення з 0,0336 – 0,050 грн /кв.м. (+14,88%);
- для земель історико-культурного призначення з 0,0653 – 0,095 грн /кв.м. (+14,55%).

Значення коефіцієнта (K_c), який враховує статус об'єктів природоохоронного, оздоровчого та історико-культурного призначення.

Згідно з Порядком [5] межі та статус земель оздоровчого призначення визначаються відповідно до Закону України «Про курорти» від 05.10.2000 р. № 2026-III [9].

У 2011 році Кабінетом Міністрів України була прийнята Постанова «Про затвердження Методики нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів)» від 23.11.2011 р. № 1278, яка чинна на сьогоднішній день. Відповідно даної Методики [6] грошова оцінка земельної ділянки будь-якого призначення визначається за єдиною формулою:

$$ЦН = P_{\partial} \times P_{\partial} \times C_k \times K_m \times K_v \times K_{mc} \times K_i, \quad (3)$$

де P_{∂} – площа земельної ділянки, кв.м.;

P_{∂} – рентний дохід для відповідної категорії земель, грн /рік;

C_k – строк капіталізації, років;

K_m – коефіцієнт, який враховує місцезорозташування земель;

K_v – коефіцієнт, який враховує вид використання земельної ділянки і встановлюється залежно від складу угідь земельної ділянки відповідно до даних Державного земельного кадастру;

$K_{мц}$ – коефіцієнт, який враховує належність земельної ділянки до земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного призначення;

K_i – коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земель.

У 2013 році на основі даної Методики [6] був прийнятий наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України «Про затвердження Порядку нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів)» від 22.08.2013 р. № 508, в якому більш детально висвітлені основні моменти процесу визначення нормативної грошової оцінки земель.

Основні відмінності в методиках нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів) 1997 та 2011 років наведено у таблиці 1.

Таблиця 1. Основні відмінності в методиках нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів) 1997 та 2011 років

Методика 1997 р.	Методика 2011 р.
В основу нормативної грошової оцінки земель природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення покладений нормативний середньорічний економічний ефект від використання земельних ділянок відповідного функціонального використання, які розташовуються на оцінюваній земельній ділянці в розрахунку на один квадратний метр. Значення нормативного середньорічного економічного ефекту для різних категорій земель має різні грошові еквіваленти	В основу нормативної грошової оцінки земель природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення включається значення рентного доходу, який визначений Порядком [7] нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів). Таким чином, згідно до нормативів, що містяться у Порядку [7], рентний дохід для різних категорій земель має різні грошові еквіваленти
Об'єктом оцінки є земельні ділянки природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, що використовуються за функціональним призначенням незалежно від того, до якої категорії вони віднесені	Об'єктом оцінки є земельні ділянки природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення, що використовуються за функціональним призначенням незалежно від того, до якої категорії вони віднесені, включаючи склад угідь в межах земельної ділянки, кадастровий квартал, межі адміністративно-територіальних одиниць
З об'єктів оцінки вилучено земельні ділянки під водою та земельні ділянки лісових земель. Оцінка цих об'єктів здійснюється відповідно до вимог відповідних розділів Порядку [4], а грошова оцінка земельних ділянок об'єктів, які здійснюють господарську діяльність, проводиться відповідно до розділу грошової оцінки земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення	Грошова оцінка земельної ділянки будь-якого призначення визначається за єдиною формулою
Технічна документація з нормативної грошової оцінки розробляється для кожної земельної ділянки (проведення значної кількості проектно-вишукувальних і адміністративних процедур пов'язаних зі складанням, експертизою)	Технічна документація з нормативної грошової оцінки розробляється для адміністративного району за структурою кадастрових кварталів і затверджується як єдиний документ. На окремі земельні ділянки надається витяг із вказаної документації

Дослідимо норми оновленого Порядку [7] на фактичному об'єкті – земельної ділянки природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення загальною площею 3,4000 га, розташованої на території Біляївської міської ради Овідіопольського району Одеської області, яка включається до складу Нижньодністрівського НПП без вилучення у землекористувачів для збереження та використання національного природного парку.

Аналіз змін було виконано за положеннями Порядку нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення 2006 р. та 2013 р., результати розрахунків приведено у таблиці 2.

Таблиця 2. Розрахунок нормативної грошової оцінки земельної ділянки природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення за Порядком 2006 р. та 2013 р.

Розрахунки	Порядок 2006 р.	Порядок 2013 р.
Формула розрахунку	$C_n = E * T_k * K_{m\psi} * P_d * K_i$	$C_n = P_d * P_d * C_k * K_m * K_v * K_{m\psi} * K_i$
Нормативний середньорічний економічний ефект від використання земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення, грн /га	$E_n = 0,094$	
Рентний дохід, грн /м2		$P_d = 0,1179$
Термін (строк) капіталізації	$T_k = 33$	$C_k = 33$
Коефіцієнт, який враховує місцерозташування та цінність земельної ділянки	$K_{m\psi} = K_m * K_{\psi} * K_c = 1,82 * 0,7 * 1,3 = 1,66$	
Коефіцієнт, який враховує місце розташування земельної ділянки	$K_m = K_{p1} * K_{p2} * K_{p3} * K_{p4} = 1,0 * 1,4 * 1,3 * 1,0 = 1,82$	$K_m = K_p * K_l = 1,3000 * 1,0137 = 1,3178$
Коефіцієнт, який враховує регіональні фактори місця розташування кадастрового кварталу		$K_p = K_{p1} * K_{p2} * K_{p3} = 1,0000 * 1,3000 * 1,000 = 1,3000$
Коефіцієнт, який враховує локальні фактори місця розташування кадастрового кварталу		$K_l = 1,0 * 1,0 * 0,93 * 1,09 * 1,0 * 1,0 * 1,0 = 1,0137$
Коефіцієнт, який враховує вид використання земельної ділянки		$K_v = K_{v1} * K_{v2} * K_{v3} * K_{v4} = 1,000$
Коефіцієнт, який враховує склад угідь земельної ділянки		$K_{v1} = 1,0$
Коефіцієнт, який враховує регіональні відмінності у формуванні рентного доходу		$K_{v2} = 1,0$
Коефіцієнт, що враховує продуктивність лісових насаджень		$K_{v3} = 1,0$
Коефіцієнт, що враховує продуктивність водних об'єктів		$K_{v4} = 1,0$
Коефіцієнт, який враховує цінність земель	$K_{\psi} = 0,7$	$K_{m\psi} = 1,0$
Коефіцієнт, який враховує статус об'єкту	$K_c = 1,3$	
Коефіцієнт індексації (K_i)	2,3793	1,8972
Площа земельної ділянки (P_d), м2	34000	34000
НГО на 1 м2, грн.	12,22	9,73
НГО земельної ділянки, грн.	415613,40	330730,28
Різниця, грн.		-84883,12
Ставки земельного податку %	1	1
Розмір земельного податку на 1м2, грн	0,12	0,10
Розмір земельного податку на земельну ділянку, грн	4156,13	3307,30
Ставки орендної плати (мін), %	3	3
Розмір орендної плати на 1м2	0,37	0,29
Розмір орендної плати на земельну ділянку, грн.	12468,40	9921,91

Дані розрахунки вказують на те, що значне зменшення вартості земельної ділянки природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення пов'язане з виключенням коефіцієнтів, які враховують функції використання даного об'єкту, а показник нормативного рентного доходу (P_d) не відображає усієї диференціації можливих рентоформуєчих напрямів земельної ділянки. Відповідно у результаті

визначення нормативної грошової оцінки земельної ділянки природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення за оновленим Порядком [7] формується величина земельного податку чи орендної плати, які не відповідають умовам ринкових відносин.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Підсумовуючи вищенаведене, підкреслимо таке: чинні на сьогоднішній день Методика та Порядок нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів) підлягають удосконаленню. На сучасному етапі розвитку України є нагальна потреба у комплексному вивченні та законодавчому регулюванні даного питання. Виникає необхідність визначення нормативної грошової оцінки земельних ділянок з урахуванням цільового використання земель (застосування коефіцієнта, який характеризує функціональне використання земельної ділянки (K_{ϕ}), відповідно до наказу Державного комітету України із земельних ресурсів «Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель» від 23.07.2010 р. № 548) [10].

Список літератури

1. Мартин А. Г. Новий методичний підхід до нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення. *Землеустрій і кадастр*. 2013. № 2. С. 37-59.
2. Методичні основи грошової оцінки земель в Україні: Навчальний посібник / Дехтяренко Ю.Ф., Лихогруд М.Г., Манцевич Ю.М., Палеха Ю.М. К. Профі, 2007. 624 с.
3. Про методику нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів) : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.05.1997 р. № 525. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP970525.html
4. Про порядок грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів): наказ Держкомзему України, Держкомбудархітектури та житлової політики України, Держкомводгоспу України, Мінагропромкомплексу України, Держкомлісгоспу України, Української академії аграрних наук № 86/19/148/86/76/88 від 29.08.1997 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG2281.html
5. Про порядок грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів): наказ Держкомзему України, Мінагрополітики України, Мінбудархітектури України, Держкомлісгоспу України, Держводгоспу України, Української академії аграрних наук № 19/16/22/11/17/12 від 27.01.2006 р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE12263.html
6. Про методику нормативної грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів) : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1278. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP111278.html
7. Про порядок грошової оцінки земель несільськогосподарського призначення (крім земель населених пунктів): наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 22.08.2013 р. № 508. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE24105.html
8. Про проведення індексації грошової оцінки земель : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2000 р. № 783. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP000783.html
9. Про курорти: Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-III. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T002026.html

-
10. Про затвердження класифікації видів цільового призначення земель: наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23.07.2010 р. № 548. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE18306.html

References

1. Martin, A. (2013). «About the new methodical approach to standard monetary assessment of lands of non-agricultural appointment». *Land management and cadaster*. № 2. P. 37-59.
2. *Metodychni osnovy hroshovoi otsinky zemel v Ukraini*. (2007). [On the methodological foundations of monetary valuation of land in Ukraine]. Dektaryenko, Y., Likhogrud, M., Mancewicz, Y., Palekha, Y. Pro. Kiev. Ukraine.
3. Pro metodyku normatyvnoi hroshovoi otsinky zemel nesilskohospodarskoho pryznachennia (krim zemel naselenykh punktiv). (1997). [On the methodology of normative monetary valuation of non-agricultural land (except for the lands of settlements)] Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy. № 525. Dated 30.05.1997.
4. Pro poriadok hroshovoi otsinky zemel nesilskohospodarskoho pryznachennia (krim zemel naselenykh punktiv). (1997). [On the procedure for monetary evaluation non-agricultural land (except land settlements)]. Nakaz Derzhkomzemu Ukrainy, Derzhkombudarkhitektury ta zhytlovoi polityky Ukrainy, Derzhkomvodhospu Ukrainy, Minahropromkompleksu Ukrainy, Derzhkomlishospu Ukrainy, Ukrainskoi akademii ahrarnykh nauk. № 86/19/148/86/76/88. Dated 29.08.1997.
5. Pro poriadok hroshovoi otsinky zemel nesilskohospodarskoho pryznachennia (krim zemel naselenykh punktiv). [On the procedure for monetary evaluation non-agricultural land (except land settlements)]. (2006). Nakaz Derzhkomzemu Ukrainy, Minahropolityky Ukrainy, Minbudarkhitektury Ukrainy, Derzhkomlishospu Ukrainy, Derzhvodhospu Ukrainy, Ukrainskoi akademii ahrarnykh nauk. № 19/16/22/11/17/12. Dated 27.01.2006.
6. Pro metodyku normatyvnoi hroshovoi otsinky zemel nesilskohospodarskoho pryznachennia (krim zemel naselenykh punktiv). (2011). [On the methodology of normative monetary evaluation of non-agricultural land (except for the lands of settlements)]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy. № 1278. Dated 23.11.2011.
7. Pro poriadok hroshovoi otsinky zemel nesilskohospodarskoho pryznachennia (krim zemel naselenykh punktiv). (2013). [About the order of monetary assessment of lands of non-agricultural purpose (except lands of settlements)]. Nakaz Ministerstva ahrarnoi polityky ta prodovolstva Ukrainy. № 508. Dated 22.08.2013 r.
8. Pro provedennia indeksatsii hroshovoi otsinky zemel. (2000). [About carrying out indexation of monetary assessment of lands]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy. № 783. Dated 12.05.2000.
9. Pro kurorty. (2000). [About resorts]. Zakon Ukrainy. № 2026-III. Dated 05.10.2000.
10. Pro zatverdzhennia klasyfikatsii vydiv tsilovoho pryznachennia zemel. Nakaz Derzhavnoho komitetu Ukrainy iz zemelnykh resursiv. (2010). [About the approval of classification of types of purpose of lands]. № 548. Dated 23.07.2010.

Стаття надійшла до редакції 05.08.2018 р.